

463

Na osnovu člana 17. stav 2. i člana 72. Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04) i člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Agencije za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, na 127. sjednici održanoj 6. jula 2010. godine, donijelo je

PRAVILNIK O PIVU**DIO PRVI - OPĆE ODREDBE**Član 1.
(Predmet)

Pravilnikom o pivu (u daljnjem tekstu: Pravilnik) propisuju se minimalni uslovi za pogledu kvaliteta mora ispunjavati pivo kao i minimalni uslovi za postizanje i očuvanje kvaliteta piva u toku proizvodnje i prometa.

Član 2.
(Definicija)

Pivo je, u smislu ovog pravilnika, poljoprivredno-prehrambeni proizvod, fermentirano piće dobiveno tehnološkim postupkom od ječmenog slada, hmelja, vode i pivskog kvasca.

Član 3.
(Promet)

U smislu ovog pravilnika, promet je ponuda, uvoz, skladištenje-držanje na zalih radi prodaje ili izlaganja za prodaju.

Član 4.
(Kvalitet piva)

Pod kvalitetom piva se, u smislu ovog pravilnika, podrazumijeva: hemijski sastav, fizičko-hemijska i organoleptička svojstva piva, ukupno svojstvo proizvoda uslovljeno upotrijebljenim pivarskim sirovinama, tehnološkim postupcima u proizvodnji, dodatim supstancama, ambalažom za pakiranje, uslovima transporta, čuvanja i skladištenja, koji treba da zadovolje potrebe krajnjeg potrošača.

Član 5.
(Pojmovi)

Pojmovi korišteni u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

- pivo* - poljoprivredno-prehrambeni proizvod dobiven vrenjem pivske sladovine upotrebom čistih kultura pivskih kvasaca, a samo izuzetno samovrenjem ili upotrebom mješovitih mikrobnih kultura;
- pivo s dodacima* - mješavina piva s voćnim preradevinama, voćnim sokovima, prirodnim aromama, alkoholnim i osvježavajućim bezalkoholnim pićima i vitaminima;
- pivska sladovina* - poluproizvod dobiven toplotnom i enzimskom razgradnjom pivskih sirovina koja sadrži ekstrakt za fermentaciju;
- ekstrakt u osnovnoj sirovini* - udio suhe materije u sladovini prije fermentacije, dobiven toplotnom i enzimskom razgradnjom pivskih sirovina;
- mikrobne kulture* - podrazumijevaju čiste kulture kvasca *Saccharomyces cerevisiae*, mješovite mikrobne kulture kvasca i odabranih sojeva bakterija mliječno-kiselog vrenja.

Član 6.
(Skladištenje)

- Pivo se u prometu mora skladištiti tako da očuva svoj kvalitet do navedenog roka upotrebljivosti, ne smije biti izloženo sunčevim i ultravioletnim zracima, te neposrednom izvoru toplote.
- Pivo se stavlja na tržište u ambalaži koja ne otpušta štetne materije, koja ne utiče na kvalitet proizvoda i koja ga štiti od vanjskih uticaja.
- Pivo se u toku prometa mora čuvati na temperaturi između 5°C i 15°C.

Član 7.

(Deklariranje ili označavanje piva)

- Na deklariranje ili označavanje piva primjenjuju se odredbe Pravilnika o općem deklariranju ili označavanju zapakirane hrane ("Službeni glasnik BiH", broj 87/08), osim ako to ovim pravilnikom nije drugačije propisano.
- Proizvod iz člana 1. ovog pravilnika stavlja se u promet samo u originalnom pakovanju.
- Energetska vrijednost piva uređuje se Pravilnikom o označavanju hranjivih vrijednosti zapakirane hrane ("Službeni glasnik BiH", broj 85/08).
- Deklaracija iz stava (1) ovog člana sadrži i posebne zahtjeve:
 - podatke o dodatkom konzervansu, u skladu s Pravilnikom o upotrebi prehrambenih aditiva, osim boja i zaslađivača u hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 83/08),
 - podatke o sadržaju ekstrakta u osnovnoj sladovini, u procentima mase (npr. ekstrakta 12%),
 - oznaku "pasterizirano" ako je pivo pasterizirano,
 - sadržaj ugljenih hidrata u dijetalnom pivu, u gramima na 100g piva,
 - podatak o prisustvu pivarskog kvasca kod pšeničnog piva i nefiltriranog piva.
 - ako se u proizvodnji piva koristi manje od 50 % ječmenog slada potrebno je na deklaraciji označiti udio zamjenskih sirovina.
- Deklaracija mora biti čitka i lako uočljiva. Deklaracija ne smije da sadrži oznake (nazive, slike, crteže i slično) koje bi mogle dovesti u zabludu potrošača u pogledu porijekla i kvaliteta piva.
- Pivo koje nije proizvedeno u Bosni i Hercegovini mora biti jasno obilježeno tekстом "EXPORT ONLY" na prednjoj etiketi s minimalnom veličinom slova 5 mm.

Član 8.

(Proizvođačka deklaracija)

- Kada se stavlja na tržište, pivo mora imati proizvođačku deklaraciju koja sadrži:
 - podatke iz deklaracije, u skladu s Pravilnikom o općem deklariranju ili označavanju zapakirane hrane,
 - opis tehnološkog postupka proizvodnje,
 - vrstu upotrijebljenih pivarskih sirovina i drugih sastojaka,
 - udio ekstrakta u osnovnoj sirovini,
 - vrstu ambalaže za pakiranje,
 - analitički izvještaj ovlaštene laboratorije u Bosni i Hercegovini o ispitivanjima zdravstvene ispravnosti, uključujući fizičko-hemijska svojstva.
- Proizvođačka dokumentacija, u slučaju zahtjeva, mora se dati na uvid nadležnom inspekcijском organu.

Član 9.

(Mjeriteljska odstupanja)

- Moguća odstupanja od deklariranog sadržaja alkohola u pivu uređena su članom 37. Pravilnika o općem deklariranju ili označavanju zapakirane hrane ("Službeni glasnik BiH", broj 87/08).
- Od deklariranog sadržaja ekstrakata u osnovnoj sladovini do 12 % ekstrakta može se odstupati $\pm 0,22$ %.
- Od deklariranog sadržaja ekstrakta u osnovnoj sladovini preko 12 % ekstrakta može se odstupati $\pm 0,5$ %.
- Od deklarirane energijske vrijednosti piva može se odstupati do 5 KJ.
- Odredbe ovog člana ne odnose se na lako i bezalkoholno pivo.

Član 10.

(Zdravstvena ispravnost)

Pivo mora zadovoljavati mikrobiološki kriterij kako je definirano posebnim propisom o mikrobiološkim kriterijima u hrani.

DIO DRUGI - POSEBNE ODREDBE

Član 11.

(Alkoholno vrenje)

Za alkoholno vrenje piva mora se upotrebljavati samo čista kultura pivskog kvasca *Saccharomyces uvarum* za pivo donjeg vrenja i *Saccharomyces cerevisiae* za pivo gornjeg vrenja. Za

posebne vrste piva za alkoholno vrenje može se upotrebljavati mješavina mikrobnih kultura.

Član 12.
(Fermentacija)

Za proizvodnju pivske sladovine kao osnovna sirovina koristi se ječmeni ili pšenični slad, hmelj i voda. Ječmeni ili pšenični slad može se djelimično zamijeniti drugim žitaricama ili proizvodima od žitarica, šećerom i ostalim saharidima te šećernim i škrobnim sirupima, pod uslovom da je jedna reakcija na škrob negativna.

Član 13.
(Pivo s dodacima)

- (1) Pivo koje se nalazi na tržištu može sadržavati dodatne sirovine kao što su:
 - a) voćni sok, arome, vitamini i druge sirovine,
 - b) dodatne sirovine koje daju pivu posebnost moraju biti navedene u nazivu proizvoda.
- (2) U proizvodnji piva mogu se koristiti:
 - a) ugljendioksid,
 - b) prirodna sredstva za bojenje piva (prženi slad, odnosno karamel od slada i šećera),
 - c) sredstva za bistrenje i filtraciju, enzimski preparati i konzervansi propisani Pravilnikom o upotrebi prehrambenih aditiva u hrani namijenjenoj za ishranu ljudi ("Službeni glasnik BiH", broj 83/08).

Član 14.
(Aditivi)

Dodate supstance u smislu ovog pravilnika jesu aditivi dopušteni za upotrebu, uređeni Pravilnikom o upotrebi prehrambenih aditiva u hrani namijenjenoj za ishranu ljudi ("Službeni glasnik BiH", broj 83/08), dodaci koji se dodaju radi povećanja biološke vrijednosti proizvoda, te druge namirnice koje se dodaju radi postizanja i/ili upotpunjavanja svojstava okusa, mirisa i izgleda proizvoda.

Član 15.
(Razvrstavanje)

Pivo se u prometu razvrstava na sljedeće grupe:

- a) pivo koje sadrži 5-13,5% (m/m) ekstrakta u sladovini,
- b) specijalno pivo koje sadrži 13,5-16% (m/m) ekstrakta u sladovini,
- c) jako pivo koje sadrži najmanje 16% (m/m) ekstrakta u sladovini,
- d) lako pivo koje sadrži najviše 3% vol. alkohola,
- e) bezalkoholno pivo koje sadrži najviše 0,5% vol. alkohola,
- f) pšenično pivo, napravljeno iz najmanje 30% (m/m) pšeničnog slada,
- g) pivo fermentirano s mješavinom mikrobioloških kultura,
- h) pivo s niskim sadržajem ugljenih hidrata koje sadrži najviše 7,5g/L ugljenih hidrata,
- i) mutno i/ili nefiltrirano pivo.

Član 16.
(Boja)

- (1) Boja piva izražava se u "EBC jedinicama"-European Brewing Convention Unit-međunarodna jedinica boje za pivo koja je izražena kao apsorpcija koja se množi s koeficijentom 25.
- (2) Pivo iz stava (1) ovog člana može biti svijetle ili tamne boje a na deklaraciji mora biti označeno kao:
 - a) svijetlo pivo, ako je intenzitet boje do 15 EBC jedinica,
 - b) tamno pivo, ako je intenzitet boje iznad 15-40 EBC jedinica,
 - c) crno pivo, ako je intenzitet boje preko 40 EBC jedinica.

Član 17.
(Vrste vrenja)

Zavisno od vrste glavnog vrenja, tipovi piva mogu se označavati kao:

- a) "ale" ili "alt bier" za pivo gornjeg vrenja,
- b) "lager" za pivo donjeg vrenja,
- c) samovrenje.

Član 18.
(Minimalni kvalitet)

Pivo koje je na tržištu mora ispunjavati sljedeće uslove u pogledu minimalnog kvaliteta:

- a) da je bistro i bez taloga, izuzev piva iz čl. 13. i 19. ovog pravilnika,
- b) da je odgovarajuće boje s obzirom na vrstu piva karakterističnog mirisa i okusa,
- c) da sadrži najmanje 3g/l ugljendioksida,
- d) da sadržaj alkohola odgovara označenoj vrijednosti,
- e) da je vrijednost pH = 4,0 - 5,0,
- f) da je negativna jedna reakcija na škrob,
- g) da ne sadrži više od 20 mg/l sumpordioksida (SO₂),
- h) da ima odgovarajuću pjenušavost prema vrsti i tipu piva.

Član 19.
(Mutno i nefiltrirano pivo)

- (1) Dozvoljeno je stavljati na tržište pivo koje može biti mutno i s talogom, ako je mutnoća posljedica posebnih tehnoloških postupaka. Takvo pivo mora na deklaraciji sadržavati navod "mutno pivo".
- (2) Dozvoljeno je stavljati na tržište nefiltrirano pivo koje na deklaraciji mora sadržavati navod "nefiltrirano pivo".

Član 20.
(Točeno pivo)

- (1) Pivo koje se nalazi na tržištu mora biti na prodajnom mjestu označeno robnom markom.
- (2) Pivo iz metalnih posuda mora se točiti samo pomoću aparata za točenje. Za točenje piva iz posuda mogu se upotrebljavati samo sljedeći potisni plinovi:
 - a) ugljendioksid CO₂,
 - b) azot ili njihova smjesa.
- (3) Zabranjeno je stavljati na tržište pivo koje se nakupi kao ostatak pri točenju piva iz posude.
- (4) Uređaji za točenje piva ne smiju se upotrebljavati za točenje drugih pića.

Član 21.
(Upotreba vode)

Voda koja se upotrebljava u proizvodnji piva je voda za piće, prirodna izvorska ili prirodna mineralna voda koja mora zadovoljiti zahtjeve kvaliteta koji su propisani Pravilnikom o prirodnim mineralnim i prirodnim izvorskim vodama ("Službeni glasnik BiH", broj 26/10) kao i posebnim propisom o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće.

S ciljem promjene sastava vode a radi postizanja određenih svojstava zavisno od tipa i vrste proizvoda, voda se može obrađivati postupcima kojima se ne ugrožava njena zdravstvena ispravnost koja je regulirana posebnim propisom o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće.

Član 22.
(Uzorkovanje)

Uzorkovanje piva koje se šalje na analizu definirano je Aneksom koji je sastavni dio ovog pravilnika.

DIO TREĆI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 23.
(Službena kontrola i inspeksijski nadzor)

- (1) Službena kontrola i inspeksijski nadzor provodi se u skladu s važećim propisima.
- (2) Za utvrđivanje usklađenosti proizvoda s propisanim općim zahtjevima kvaliteta piva u svrhu službene kontrole koriste se Test metode utvrđene Aneksom ovog pravilnika, kao i druge validne i međunarodno priznate metode.

Član 24.
(Prestanak važenja odredbi)

- (1) Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaje da važi Pravilnik o kvalitetu piva ("Službeni list SFRJ", broj 91/91).
- (2) Proizvodi koji su proizvedeni i označeni prema odredbama Pravilnika iz stava (1) ovog člana mogu biti u prometu najduže 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika.

Član 25.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 228/10
6. jula 2010. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. **Nikola Špirić**, s. r.

Jedinstvenih pravila za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 11/05), a na prijedlog Agencije za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine (kao obrađivača Pravilnika i kao organa u čijem je djelokrugu staranje za izvršenje Pravilnika), daje se

ISPRAVKA

PRAVILNIKA O PIVU

U Pravilniku o pivu ("Službeni glasnik BiH", broj 77/10), na kraju teksta treba da stoji tekst Aneksa koji glasi:

"ANEKS

UZORKOVANJE I TEST METODE

Uzorkovanje i fizičko - hemijska ispitivanja proizvoda vrše se u skladu s metodama utvrđenim od Evropskog udruženja pivara (EBC) ili Udruženja ovlaštenih hemijskih analitičara (AOAC).

A. Postupak uzorkovanja

- (1) Laboratorijski uzorak piva mora biti zapečaćen i pohranjen nakon uzorkovanja do isporuke u laboratorij pod uslovima iz člana 6. ovog Pravilnika.
- (2) Laboratorijski uzorak piva iz metalne posude mora biti sterilno uzorkovan. Može ga uzorkovati samo osposobljena osoba.
- (3) Prilikom uzorkovanja laboratorijskog uzorka osposobljena osoba mora sastaviti zapisnik, u koji evidentira podatke relevantne za rezultat analize:
 - a) datum, vrijeme i mjesto uzorkovanja;
 - b) svrha uzorkovanja;
 - c) vrsta i količina uzorka;
 - d) broj pojedinačno uzetih uzoraka i ukupna količina uzorkovanih uzoraka;
 - e) identifikacijski broj;
 - f) količina uzorka koja se šalje na analizu.
- (4) Laboratorijski uzorak piva za fizičko - hemijsku analizu sastoji se od najmanje šest jednakih (po sastavu i količini) originalno zapakiranih ambalažnih jedinica (po 0,5 l).
- (5) U slučaju manjih ili većih ambalažnih jedinica (paketa) uzima se zahtijevana količina ukupnog uzorka (3,0 l).

B. Fizičko - hemijske metode

Parametar kvaliteta	Vrsta metode	Standard
ekstrakt u sladovini i sadržaj alkohola	automatski analizator	Mebak II
boja	spektrofotometrija	Analitika - EBC
mutnoća	optička	Mebak II
ugljen dioksid	brza	Mebak II
jodna vrijednost	spektrofotometrijska	Mebak II
pH-vrijednost	phmetar	Mebak II
sumpor dioksid	destilacija	Analitika - EBC
energetska vrijednost	automatski analizator	Mebak II
trajnost pjene	NIBEM aparat	Mebak II"

Broj 01-02-1097/10
15. novembra 2010. godine
Sarajevo

Direktor
Ureda za zakonodavstvo
Dragan Podinić, s. r.

Nakon izvršenog sravnjivanja sa izvornim tekstom, utvrđeno je da se u Pravilniku o pivu ("Službeni glasnik BiH", broj 77/10), koji je objavljen na srpskom, hrvatskom i bosanskom jeziku, potkrala tehnička greška tako da Aneks koji je sastavni dio Pravilnika nije objavljen u "Službenom glasniku BiH", te u skladu sa članom 101. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 22/03) i članom 55.